

1. Strategie, organisatie en beleid

Oertijdmuseum Jaarverslag 2017

Verslag Oertijdmuseum Seizoen 2017

Museummissie: *'met onze collectie de kennis van de wordingsgeschiedenis van de aarde (geologie) en in het bijzonder van het leven (paleontologie) te bevorderen'*. Het totale beleid is gericht op educatie en informatie over de interactie tussen bodem, water en natuur, waarbij bodem en water de speerpunten zijn.

Het museum richt zich hierbij vooral op de bodemvondsten van Boxtel, Noord-Brabant en de directe omgeving en probeert hiermee ook voor de toekomst scenario's te voorspellen betreffende geologische- en ecologische ontwikkelingen zoals o.a. grondwaterdaling, zeespiegelstijging, ozongatvergroting, drinkwaterproblematiek en klimaatsverandering. Duurzaamheid en het landschap van de Meierij c.q. Het Groene Woud staan ook zoveel mogelijk centraal.

Samenvatting

In 2017 heeft het Oertijdmuseum 68.109 betalende bezoekers mogen begroeten waarvan bijna 53% jeugdigen tussen 4 en 12 jaar. Hiermee behoort het museum tot de top-10 van de provincie Noord-Brabant. Vanaf de opening van het Oertijdmuseum in 1999, met ca 10.000 bezoekers in het eerste jaar, hebben de bezoekersaantallen een gestage groei laten zien. Afgelopen jaar heeft voor het eerst een lichte daling (4,9%) van het aantal bezoekers plaatsgevonden.

Opvallend is de bezoekerstoename (26,6%) vanuit het basisonderwijs.

Uit herkomstonderzoek blijkt dat ca. 1/3 van de bezoekers de stedendriehoek Tilburg-'s-Hertogenbosch-Eindhoven, 1/3 de rest van de provincie Noord-Brabant en 1/3 'daarbuiten' als herkomst heeft.

Afgelopen jaar is veel energie gestoken in de in 2015 in gang gezette kwaliteitsimplementatie, de uitbreidingsplannen en de samenwerking met externe partijen. Het Oertijdmuseum is hierdoor uitgegroeid naar een kenniscentrum dat de combinatie van toerisme, cultuur en wetenschap verbindt, versterkt en gebruikt ten behoeve van de regio 's-Hertogenbosch-Tilburg-Eindhoven.

De vernieuwde website en de daaraan gekoppelde collectie-database, die (inter)nationaal de Oertijdmuseum-collecties ontsluit voor het grote publiek, en voor het onderwijs en wetenschap in het bijzonder, is in het najaar van start gegaan.

In oktober is de nieuwe vleugel van het museum geopend. Hierin zijn het 7e ArcheoHotspot in Nederland, waarin de relatie tussen archeologie, paleontologie en geologie centraal staan, het **Geologisch laboratorium** en de **Preparatieruimte Paleontologie** gevestigd. De aansturing hiervan gebeurt door de in maart aangestelde conservator/curator Pedro A. Viegas.

Op 10 juni is de App **Dino Hunter Boxtel** feestelijk de lucht in gegaan. Een gezamenlijk project van het Oertijdmuseum, centrum-ondernemersvereniging en gemeente.

De exploitatie van het Oertijdmuseum vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de stichting Ammonietenhoeve. Afgelopen jaar is veel energie gestoken aan een toekomstbestendige

1. Strategie, organisatie en beleid

Oertijdmuseum Jaarverslag 2017

organisatiestructuur. Deze zal in 2018 geëffectueerd worden. In de nieuwe organisatiestructuur blijft de stichting Ammonietenhoeve eigenaar van gebouwen en collectie en zal de op te richten stichting tot Beheer en Instandhouding van het Oertijdmuseum (BIO), het beheer en de exploitatie van het Oertijdmuseum gaan verzorgen.

Publiek; hoeveel en wie waren er?

In 2017 zijn er 63.452 betalende museumbezoekers geteld. Daarvan waren 31.976 volwassenen en 31.249 kinderen (bijna 50%). Dit is inclusief 227 verkochte abonnementen. Ten opzichte van 2016 is dit, voor het eerst sinds de opening in 1999, een afname met 4.104 bezoekers (6%).

De drukste week ligt in de zomervakantie: week 32 met ruim 2.000 bezoekers. De afgelopen 5 jaar zijn duidelijke pieken waarneembaar tijdens de Voorjaars-, Mei-, Zomer-, Herfst- en Kerstvakantie. Het belang voor Boxtel van het Oertijdmuseum voor kinderen en als slechtweervoorziening wordt hiermee onderstreept.

Ook (bijzondere) groepen weten ons steeds vaker te vinden. (Speciaal) onderwijs scholen, kinderopvangcentra, scouting- en (jeugd-)natuurwachten, zorggroepen en andere organisaties, stichting Ambulance-wens e.a. familieaangelegenheden uit Nederland maar ook buitenland (voornamelijk België) bezoeken het Oertijdmuseum. Zoals reeds vele jaren heeft ook dit jaar vanuit het basisonderwijs een groot aantal scholen uit Noord-Brabant met in totaal 1.006 kinderen deelgenomen aan het provinciale project 'Museumschatjes'. Het basis- en voortgezet onderwijs heeft dit jaar het museum met respectievelijk 3.246 en 405 leerlingen en begeleiders bezocht. Een groei van 26,6 % ten opzichte van 2016.

Hiermee komt het totale aantal museumbezoekers op **68.109**, (4,9% minder dan in 2016), waarvan 52,7% kinderen tussen 4 en 12 jaar.

Nadat in 2016 de uitvoering van de Natuur- en Milieueducatie door de stichting Het Groene Pad is beëindigd, is een voorzichtige start gemaakt met aan het Oertijdmuseum gerelateerde educatie. In 2017 is hiervan door 229 personen gebruik gemaakt.

Het Oertijdmuseum herbergt ook één van de bezoekerscentra voor het Nationaal Landschap Het Groene Woud, met als bijzonder thema 'Beleef het verleden'. Naast gebruik van de horeca-, parkeer en toiletfaciliteiten kunnen bezoekers ook de, in het kader van dit thema ontwikkelde, tijdelijke exposities bezoeken. De balie van het museum is voor deze taak ook uitgerust als VVV Agentschap en Beleef Boxtel Punt. Vanaf 2010 was sprake van een samenwerking en afstemming tussen de 9 officiële bezoekerscentra in Het Groene Woud. Vanaf 2017 is deze samenwerking zo goed als geheel stil gevallen. De meest gestelde balie-vragen waren gericht op wandelen, eten en overnachten.

Het bezoekerscentrum wordt veelvuldig gebruikt voor diverse bijeenkomsten en presentaties. Zo hebben o.m. de werkgroep archeologie, werkgroep pleistocene zoogdieren, platform voor mensen met een beperking, het waterschap, IVN, scouting, Heerenboeren, biologengroep uit Leuven, Amar Zorg Coaching, voedselbank, Rotary Boxtel, KBO Boxtel en bewonersgroepen gebruik gemaakt van

het bezoekerscentrum. Vele wandel en fietsclubs/-groepen uit de regio hebben ook het bezoekerscentrum ontdekt als rust- of startpunt voor hun wandel/fietstochten.

Voorzichtigheidshalve wordt het aantal autonome bezoekers aan het Bezoekerscentrum, samen met het VVV-agentschap, geraamd op 5000. Hiermee komt het totale bezoek in 2017 uit op **73.338 bezoekers**. Onderverdeeld naar museumbezoekers 68.109, Bezoekerscentrum 5.000 en Museumeducatie 229 bezoekers.

In het verslagjaar is door studenten van de HAS 's-Hertogenbosch een algeheel herkomstonderzoek gehouden. De uitkomst daarvan is dat ca. 1/3 van de bezoekers de stedendriehoek Tilburg-'s-Hertogenbosch-Eindhoven, 1/3 de rest van de provincie Noord-Brabant en 1/3 'daarbuiten' als herkomst heeft.

Overzichtkaart Oertijdmuseum

Presentatie; wat was er te zien / te doen?

Het Oertijdmuseum is op 3 april 1999 geopend. Het is het grootste, actieve Oertijd (= geologisch) museum van Nederland en daarmee uniek.

Ruim 10 jaar geleden is op het buitenterrein van het museum gestart met de aanleg van een **Arboretum: de Oertuin**. In 2014 is begonnen met de aanleg van het **Oerbos** en is de **buitencollectie dinosaurussen en andere oertijddieren** verder uitgebreid. Samen met de dieren-replica's in de **Oertuin** wordt de evolutie via de geologische tijdschaal (van Cambrium t/m Holoceen) inzichtelijk gemaakt.

Museumcollectie

De collectie wordt beschreven in het **Collectiebeleidsplan**¹. De **kerncollectie** van het Oertijdmuseum is de **collectie Geologica** (geologische objecten) gericht op de wordingsgeschiedenis van de aarde onder onze voeten met speciale aandacht voor zuidelijk Nederland en refererend naar het omliggend Nationaal Landschap Het Groene Woud.

Naast een collectie gesteenten, mineralen en fossielen beheert het Oertijdmuseum ook een groeiend aantal (circa 1.000) bijzondere bomen en struiken. Het Arboretum is ingedeeld in 2 sectoren: oerbomen en -struiken / levende fossielen en bijzondere bomen en struiken. Deze staan in de omringende **Arboretum-Oertuin**. Deze Oertuin wordt steeds intensiever gebruikt voor educatie. Het museum is in dit kader ook lid van de Nederlandse Dendrologische Vereniging.

Onderscheid wordt gemaakt in de volgende **deelcollecties**:

- Paleontologica (fossielen); ca. 30.000 items
- Mineralogica (mineralen en edelstenen); ca. 5.000 items
- Biologica (biologische objecten); ca. 1.000 items
- Archeologica (archeologische objecten); ca. 1.000 items
- Replica's Dinosauriërs; ca. 100 items in Museum, Oertuin en Oerbos
- Arboretum (bomen en struiken); ca. 1.000 items in Oertuin
- Bibliotheek; ca. 3.000 items

In het verslagjaar is de collectie uitgebreid met fossielen gevonden tijdens de door het Oertijdmuseum georganiseerde ENCI-excursies, eigen veldwerk (o.a. Cyprus, Frankrijk en Hongarije) en enkele collectie-scheningen door particulieren (Dr. Johan van der Burgh, Dhr. Paul Dols) en een deelcollectie via het Ruhrland museum Essen.

Het museum beschikt nog over een grote hoeveelheid (ca. 25.000 geologische specimen), niet voldoende gedetermineerde/geclassificeerde objecten. Deze moeten nog onderzocht, beschreven en in de hiervoor ontwikkelde database ingevoerd worden. In het beleidsplan is hiervoor het 'Project

¹ De collectie wordt beschreven in hoofdstuk 4 van het Beleidsplan 'Met het Oog op Morgen 2015-2018'. Het beleid en beheer is nader uitgewerkt in het 'DGP Handboek', hoofdstuk 7 Collectiemanagement.

versnelde invoering en digitale ontsluiting van de collectie 2015-2018' opgenomen. Door het mislopen van subsidie bij de provincie en de gemeente is een versnelde uitvoering van dit deelproject niet tot uitvoering gekomen. Sinds 2016 kan het Oertijdmuseum structureel geologie/paleontologie studenten inzetten rondom het determineren en onderzoeken van collectiestukken. Het invoeren van (nieuwe) items heeft hierdoor toch een impuls gekregen. Daarnaast werkt de collectiewerkgroep gestaag verder aan het invoeren en digitaliseren van collectietems in het collectieregistratiesysteem.

Inmiddels draait er een online collectie-database die (inter)nationaal de Oertijdmuseum-collecties ontsluit voor het grote publiek en voor het onderwijs en wetenschap in het bijzonder. Het voornemen is de finale afronding van de digitale ontsluiting van de collectie op te pakken met de inrichting van de nieuwe preparatie-ruimte.

Tentoonstellingen en expositie

De presentatie van de museumcollectie is een van de op te pakken verbeterpunten uit het Collectiebeleidsplan, dat eerst na de museumverbouwing gerealiseerd zal worden. Na de museumverbouwing in 2017 is het nu tijd om de presentatie van de museumcollectie aan te pakken. In 2017 is hiermee al een begin gemaakt met hulp van diverse stagiaires van Sint Lucas en HAS. Ook de komende jaren dient hieraan de nodige aandacht en energie gegeven te worden. Er moet meer "gemoderniseerd" worden. Nu wordt de presentatie soms als oubollig en achterhaald benoemd.

Daarnaast heeft het museum in het verslagjaar een 2-tal exposities verzorgd.

'Paas-expo'

ArcheoHotspot / expo Archeologie-werkgroep

Voor het realiseren van de "Van bot tot beest"-expositie is een bijdrage ontvangen van de gemeente Boxtel van € 5.000.

In 2017 zijn er diverse oertijdmodellen aangeschaft voor aankleding van het arboreteum en oertijdwoud. Het zijn: Archeopteryx, Crassigyrinus, Edaphosaurus, Eifelosaurus, Eryops, Greererpeton, Leptoceratops, Ophiderpeton, Ornitholestes, Oviraptor ingenia, Protorosaurus, Quetzalcoatlus, Scelidosaurus een Triceratops bank en een steentijdhut.

Van de leverancier van deze modellen (Volter Design) heeft het Oertijdmuseum afgelopen jaar ook nog drie originele pootafdrukken van Iguanodon gekregen.

Museum-activiteiten

Het museum huisvest ook de lokale archeologie werkgroep met hun archeologische collectie. In samenwerking met deze werkgroep is op 15 oktober het 7^e **ArcheoHotspot** in de nieuwe vleugel van het museum geopend door wethouder Marusjka Lestrade in bijzijn van de cultuurgedeputeerde Henri Swinkels en de directeur Wim Hupperetz van het Allard Pierson Museum. Op deze dag waren er voor het publiek demonstraties vuursteen bewerken en kon met metaaldetectoren gezocht worden naar 'oude' munten.

In deze ArcheoHotspot staat de relatie tussen archeologie, paleontologie en geologie centraal. Dit biedt de mogelijkheid om het verhaal in een bredere historische context te tonen, maar natuurlijk ligt

er een nadruk op vondsten uit de oertijd en die uit de omgeving van Boxtel. Bezoekers kunnen kennis maken met het beroep van de archeoloog en de geoloog. Ook zijn er unieke activiteiten zoals het zelf maken van replica's van archeologische vondsten. Elke 1^e zaterdag van de maand kan men zelf kijken en meehelpen aan het onderzoeken van vondsten.

Gelijktijdig met de opening van het ArcheoHotspot zijn in de nieuwe vleugel het **Geologisch laboratorium** en de **Preparatieruimte Paleontologie** in gebruik genomen.

Op 10 juni gaf wethouder Eric van den Broek het startsein voor **Dino Hunter Boxtel**. Een gezamenlijk project van het Oertijdmuseum, ondernemersvereniging en gemeente. Met de Dino-hunter App kunnen kinderen in het centrum van Boxtel opzoek naar de uit het Oertijdmuseum ontsnapte Dino's. Deze App is sinds de opening in 2017 ruim 400 maal gedownload. Dit project is een eerste aanzet van deze 3 partijen om Boxtel op de kaart te zetten als **Dinostad**. Voor extra beleving van deze Dino Hunter app zijn gevels en winkelatalages uitgerust met Dino-attributen (gratis geleverd door het Oertijdmuseum) en is een levensgrote Styracosaurus op een van de rotondes geplaatst.

'Dino rotonde' in Boxtel

In het verslagjaar is aandacht besteed aan de landelijke evenementen **NL Doet, Museumweekend, Week van de geschiedenis, Nationale Archeologiedagen** en **Oktober Kennismaand**. In augustus stond het museum in het teken van **Mad Science** waarbij kinderen geïnspireerd worden met uitdagende en educatieve wetenschap en techniek.

In de vakantieperiodes zijn specifieke activiteiten voor kinderen opgezet zoals Dino-eieren speurtocht (Pasen), Dino beschilderen en Dino geluiden.

1. Strategie, organisatie en beleid

Oertijdmuseum Jaarverslag 2017

Educatie en (internationale) samenwerking

Museumeducatie

In 2016 is besloten de NME-functie af te bouwen en meer de focus te leggen bij Oertijdmuseum gerelateerde educatie. Er is een nieuwe educatiewerkgroep geformuleerd die alle bestaande lesmaterialen heeft doorgenomen op actualiteit. Ook is een meerjarig educatie beleidsplan in de maak. Beoogd wordt het bestaande materiaal te actualiseren en via gerichte acquisitie onder de aandacht van het onderwijs te brengen; het bestaande lesmateriaal te gebruiken voor speurtochten in het museum en voor activiteiten die tijdens kinderfeestjes kunnen worden georganiseerd. Daarnaast wordt er beter aangesloten bij de wisselexposities in het museum.

Tegelijk met het verzamelen van materialen voor wisselexposities wordt geologisch en paleontologisch gerelateerd lesmateriaal ontwikkeld waarmee aansluiting wordt gemaakt met de **S.T.E.A.M.** benadering. Een educatieve werkwijze waarbij wetenschap, technologie, engineering, kunst en wiskunde worden geïntegreerd. Dit traject wordt aangestuurd door de in maart aangestelde conservator/curator Pedro A. Viegas.

Onder het leidend motto “Beleef het Verleden” zijn **lesmaterialen** zoals leskisten en spreekbeurtkisten ontwikkeld. De les- en spreekbeurtkisten over o.a. fossielen, mineralen, de haai en dinosaurussen worden uitgeleend aan scholen en leerlingen. Hiervan is afgelopen jaar regelmatig gebruikt van gemaakt.

Op 24 september zijn er door Dr. Jan van der Made, wetenschappelijk hoofdonderzoeker van de Spaanse Onderzoeksraad en het Nationaal Natuurwetenschappelijk Museum van Madrid twee **lezingen** verzorgd. Een lezing over het ontstaan en voorkomen (evolutie) van dwergen (o.a. olifanten en nijlpaarden) en reuzen (o.a. ratten en egels) en een lezing over de relatie tussen klimaatsveranderingen en de migratie van dieren en mensen.

(Internationale) samenwerking

- **Geolab broedplaats voor juvenielen (18-24 jaar)**

Het Oertijdmuseum geeft jaarlijks studenten van uiteenlopende onderwijsinstellingen de kans leerervaring op te doen in een professionele setting. Inmiddels wordt er structureel aan stagiaires en studenten gelegenheid geboden om stage te lopen of afstudeeronderzoek te doen. De begeleiding hiervan heeft in het verslagjaar een enorme versterking gekregen door de aanstelling van de conservator/curator. De afgelopen twee jaar hebben studenten van respectievelijk, Aardwetenschappen (UU), Marketing & Communicatie (HAS, Avans en Fontys), Sint Lucas (mbo en hbo creative community), Reinwardt Academie, Helicon en Larestein (mbo groenopleidingen) hier een (tijdelijk) plekje gevonden.

Afstudeerder aan het werk

- **Geolab volwassenen, Geolab voor leken en niet-geologen en projectonderdeel Geolab expertmeetings**

Helaas is de opzet om met een nieuw Europees projectplan Experience Mesozoic, dat het Oertijdmuseum samen met partners in Portugal en Polen wilde gaan indienen, niet gehaald. In 2016 is er geprobeerd een aanvraag in te dienen voor het uit EU Creative Europe Program. De deadline voor die aanvraag is niet haalbaar gebleken. In 2017 is besloten om niet met dit project door te gaan. We hebben daarvoor helaas te weinig kwalitatieve en kwantitatieve capaciteit.

Insteek is vooral ook onderzoek en preparatie van ruw materiaal uit het Mesozoicum. De op 15 oktober geopende nieuwe vleugel is hiervoor voorzien van een **Geologisch laboratorium** en een **Preparatieruimte Paleontologie**. Dit wordt in de loop van 2018 een nieuwe publieksattractie.

Een uitgebreid nationaal en internationaal netwerk draagt zorg voor een degelijk en hoogstaand museaal niveau. Internationale samenwerking vindt plaats met o.a. Universiteiten uit Polen, Slovenië, Slowakije en de Verenigde Staten en via natuurhistorische musea uit o.a. Krakow, New York, Parijs, Warschau en Wenen.

In het verslagjaar zijn wetenschappelijke excursies gemaakt naar Duitsland, Zuid Limburg, Hongarije, Portugal, Spanje, Cyprus en Frankrijk. Deze hebben weer de nodige fossielen opgeleverd voor onze wetenschappelijke collecties (in 2017 totaal 6 publicaties in toonaangevende internationale tijdschriften).

Het Oertijdmuseum publiceert veelvuldig in vak- en populaire tijdschriften over diverse aspecten van de geologie en paleontologie. Ook verzorgt het museum bijzondere wetenschappelijke uitgaven. In het verslagjaar zijn wetenschappelijke artikelen opgenomen in o.a.:

- BSGF, Earth Sciences Bulletin
- Nieuwsbrief van de KNGMG en NOW-ENW
- Werkgroep voor Tertiaire en Kwartaire Geologie
- Palaeogeography, Palaeoclimatology, Paleoecology
- Neues Jahrbuch für Geologie und Paläontologie Abhandlungen

Communicatie en marketing

Het Oertijdmuseum is al lange tijd sterk in het verwerven van (social-)media aandacht. De bezoekersaantallen stijgen bijna elk jaar en dat is een bijzonder sterk punt van het museum. De marktpositie van het Oertijdmuseum in deze toeristisch attractieve regio noodzaakt tot gerichte actie op basis van richtinggevende keuzen om meer en andere doelgroepen te trekken. Daarom is er een **Beleidsplan marketing en communicatie** gemaakt.

In december is de vernieuwde Web-site www.oertijdmuseum.nl gelanceerd.

In het verslagjaar was het Oertijdmuseum open van dinsdag t/m zondag van 10.00 – 17.00 uur. In de schoolvakanties een aantal keren ook op maandag.

Afgelopen jaar is ook publicitair een goed jaar geweest. RTL4 heeft in het kader van ‘Plezier & Passie’ rond de Pasen en de Kerst een promotiefilmpje van het Oertijdmuseum uitgezonden. In de **lokale- en regionale pers** is afgelopen jaar regelmatig aandacht besteed aan het Oertijdmuseum rond onder meer Dino-Hunter Boxtel, ArcheoHotspot en Geologisch- en Preparatie Lab .

Daarnaast is het Oertijdmuseum in 2017 in de schijnwerpers gezet middels:

- Brochure ‘Oertijdmuseum’ via onder meer VVV-punten en bezoekerscentra in het Groene Woud;
- Via lokale-, regionale en landelijke pers en journaals op diverse momenten het afgelopen jaar.
- Via de diverse websites/agenda’s van VVV, Visit Brabant, Beleef Boxtel, Het Groene Woud e.d.
- Participatie ‘Welkomspakket gemeente Boxtel’ voor nieuwe inwoners
- Via Oertijdmuseum App, Facebook, Twitter

Samenwerkingen, kortingsacties e.a. arrangementen zijn in 2017 gecontinueerd voor Eetcafé De Oude Ketting, Pannenkoekenhuis Het Betoverde Bos, eetgelegenheden De Deugniet, Billy Bird Park Hemelrijk en een grote landelijke en kleinere lokale Albert Hein actie.

De gemeente heeft in het kader van de ‘Bijdrage stimulering Economie’ een bijdrage van € 50.000 toegekend welke deels aangewend wordt voor de uitbouw van het museum met een prepareerruimte en deels voor versterking van de relatie tussen het Oertijdmuseum en het centrum

van Boxtel. Met betrekking tot dit laatste onderdeel is een tweetal samenwerkingsprojecten opgestart:

- **Tuk – Tuk project**

Een samenwerkingsproject tussen Oertijdmuseum en Zorgzaam Boxtel. Met een elektrische Tuk-Tuk service, uitgevoerd door vrijwilligers, kunnen door de weeks minder mobiele inwoners van Boxtel gebruikmaken van een ‘haal en breng’ service. In het weekend staat de Tuk-Tuk ter beschikking van vervoer tussen het Oertijdmuseum en centrum en NS station Boxtel. De start van dit project wordt voorzien in het voorjaar van 2018.

- **Boxtel Dino Town / Dino – Hunter Boxtel**

Een initiatief van het Oertijdmuseum in samenwerking met ondernemers SPIN Boxtel, Centrummanagement, gemeente en Hogere Agrarische School. Het project beoogt, met de Dinosaurus als icoon, economische activiteiten in het centrum te stimuleren. Bezoekers aan het museum worden aangezet met een ‘dino-experience’, een attractieve route door het centrum te volgen. Sinds 10 juni is de App ‘Dino-Hunter Boxtel’ operationeel en wordt gewerkt aan een uitbreiding in 2018.

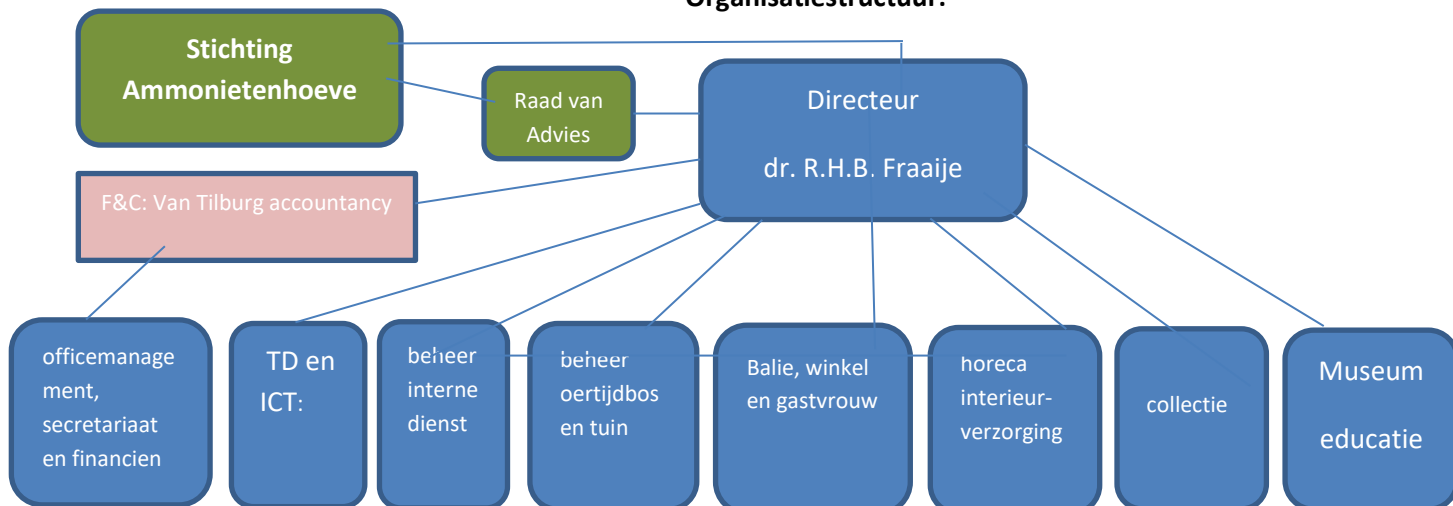
Organisatie

Inleiding

De basis van het **Oertijdmuseum** ligt in 1978 als de familie Fraaije in een boerenschuur in Boxtel begint met een museum voor hun fossielen- en gesteente verzameling. Zij richten hiervoor de in 1983 **stichting Ammonietenhoeve** op. Vanaf 1988 is de stichting lid van de Nederlandse Museumvereniging.

Ruim 10 jaar later, op 3 april 1999, opent de toenmalig staatssecretaris Dr. Rick van der Ploeg op de huidige locatie het **Oertijdmuseum De Groene Poort**. Een professioneel geologisch museum onder verantwoordelijkheid van de stichting Ammonietenhoeve. Naast het geologisch museum verzorgt de stichting vanaf dat moment ook een informatiefunctie voor het Nationaal Landschap Het Groene Woud en een VVV-agentschap.

Organisatiestructuur:

Bedrijfsvoering

In samenspraak met het personeel en de extern adviseur is in 2014 het **DGP Handboek** opgesteld. Dit handboek beschrijft het kwaliteitssysteem waarmee het museum wenst te werken in relatie tot de wettelijke regelingen enerzijds en de werkprocedures en –instructies anderzijds. Het handboek is opgebouwd aan de hand van de Nederlandse museumnormen. Met dit handboek wordt tegemoet gekomen aan de geconstateerde verbeterpunten bij de kwaliteitsmeting van 2014.

Het beleid van het Oertijdmuseum is vastgelegd in het **'Beleidsplan Met het oog op morgen 2015-2018'**². De uitvoering hiervan is neergelegd in het aan het beleidsplan gekoppelde **'Project kwaliteitsimplementatie DGP, projectenprogramma'**.

In het licht van de professionalisering van het Oertijdmuseum kan worden geconstateerd dat het implementatieproject voortvarend en succesvol is uitgevoerd. De beoogde doelen zijn gerealiseerd via de beschreven stappen. Er is daarbij binnen de planning en financiële begroting gebleven.

Het professioneel uitvoeren van het collectiemanagement, is nog niet opgelost.

In samenwerking met de Raad van Advies, de notaris en de accountant is hard gewerkt aan een aanpassing van het gehanteerde bestuursmodel (dat niet voldoende conform het GCC werd geacht). In 2018 zal een nieuwe museumstructuur hierin verbetering brengen. Hopelijk komt ons museum dan wel voor Registratie in het Museumregister in aanmerking. In de nieuwe organisatiestructuur blijft de stichting Ammonietenhoeve eigenaar van gebouwen en collectie en zal de op te richten stichting tot Beheer en Instandhouding van het Oertijdmuseum (BIO) het beheer en de exploitatie van het Oertijdmuseum verzorgen. De Raad van Advies, nu nog adviesorgaan voor de stichting Ammonietenhoeve, zal vanaf dan de stichting BIO met raad en advies terzijde staan.

Aandacht blijft nodig voor het consequent toepassen van de TVB matrix in het DGP Handboek en uitvoering geven aan de in het Handboek opgenomen werkprocessen.

Personeel en vrijwilligers

De exploitatie van het Oertijdmuseum wordt uitgevoerd onder de verantwoordelijkheid van Stichting Ammonietenhoeve. Bij de stichting zijn 10 medewerkers in loondienst (7 fte's). Daarnaast werkt zij met een groot team van ca. 40 vrijwilligers en stagiaires.

Door het toekennen van projectgebonden uren is het mogelijk geworden om een terzake deskundig personeelslid vrij te roosteren voor het schrijven van een uitgewerkt **Personeels en vrijwilligersbeleidsplan**, in samenwerking met de interim-projectleider en de directiesecretaris. Hiermee zijn tevens de bestaande werkprocessen transparant geworden en geborgd. De personeelscyclus is herijkt en sinds 2015 liggen er functiebeschrijvingen vast en worden functioneringsgesprekken uniform verslagen en gearchiveerd. De werkgever heeft terzake coaching

² Beleidsplan 'Met het oog op morgen 2015-2018', stichting Ammonietenhoeve. Oertijdmuseum, Natuur- & Milieu Educatie en Bezoekerscentrum van Het Groene Woud. Maart 2015

	1. Strategie, organisatie en beleid	
	Oertijdmuseum Jaarverslag 2017	

en intervisie ontvangen van de interim-projectleider. Ook is er een introductieprogramma voor nieuwe werknemers en vrijwilligers.

In de loop van het verslagjaar is een personeels- / vrijwilligers activiteit georganiseerd: een BBQ avond.

Terrein en gebouwen

Het in 2015 afgeronde **Meerjarenonderhoudsplan** is richtinggevend kader bij de financiële planning en voor de technische medewerkers van het museum.

Het Oertijdmuseum heeft duurzaamheid hoog in het vaandel staan. Hiervoor is bij de ontwikkeling en uitstraling van het gebouw steeds aandacht geweest. Ook bij de uitbreiding in 2017 is uiteraard hier aandacht aangegeven. De uitbreiding van het gebouw met Geolab, Preparatieruimte, kantoor en leslocaal is op 3 november opgeleverd. Daarnaast is in het verslagjaar het elektriciteitsnetwerk verzaamd en is glasvezel (Solcon) aangelegd.

Hoewel de begroting op dit moment geen ruimte laat om grootschalig zonne-energie te gaan toepassen, is het plaatsen van LED lampen bij vervanging inmiddels usance. Ook rondom de verbouwing heeft de aanleg van LED verlichting prioriteit gehad .

Op het terrein zijn enige verbeteringen aangebracht. De belangrijkste is de aanleg van een extra parkeerterrein. Het terras bij het toekomstig Theehuis/Boshut in het Oerbos is in gebruikgenomen. Het tuin- en speelmeubilair in tuin en bos is uitgebreid. Een aantal grote dinosaurussen is dit jaar gerestaureerd door Wolter Design (Dld). In het voorjaar is het dierenstand uitgebreid met een dertien-tal oertijdieren waarvan de Quetzalcoatlus het meeste opzien baart.

Het museum beschikt inmiddels over een (gekeurde en gevalideerde) AED en beschikt over voldoende BHV's zodat dagelijks BHV-taken uitvoerbaar zijn. Het personeel heeft de jaarlijkse herhalingscursus en examentraining gevolgd.

In geval van brand weet het voltallige personeel (BHV-ers, personeel en vrijwilligers) hoe te handelen om bezoekers en schade aan mensen, museum en collectieonderdelen te minimaliseren en snel en adequaat de hulpinstanties te informeren en activeren. Het museum is aangesloten bij DICE, maakt gebruik van de lokale brandmeldkamer en draagt zorg voor periodieke controle van de blusapparatuur. Er is een vluchtplan aanwezig. Begin 2017 is een oefendag in samenwerking met de brandweer georganiseerd. De bevindingen zijn verwerkt in de instructies uit het Handboek.

Raad van Advies

De stichting Ammonietenhoeve heeft begin 2015 een **Raad van Advies** in het leven geroepen. De Raad adviseert directeur en het bestuur gevraagd en ongevraagd over zaken als de aansturing van het museum, de financiële - en beleidskaders. Stichtingsbestuur en Raad van Advies onderschrijven de Governance Code Cultuur (GCC) en de Ethische code.

1. Strategie, organisatie en beleid

Oertijdmuseum Jaarverslag 2017

De Raad van Advies is in het verslagjaar 4x bijeengekomen. In het verslagjaar is met name ingezet op een tweetal zaken:

- Toekomstbestendige organisatiestructuur Oertijdmuseum,
- Samenstelling Raad van Advies per 1 januari 2018

Daarnaast is aandacht gegeven aan de museumregistratie, de internationale samenwerking, de jaarrekening 2016 en de Meerjarenbegroting o.a. in relatie met de voorgenomen en inmiddels gestarte verbouwingsplannen.

De leden van de Raad van Advies hebben in 2017 allemaal een thema als portefeuille meegekregen waarmee ze in de organisatie eveneens voeling blijven houden met de wijze waarop taken voldoende professioneel worden opgepakt. Als gevolg van de intensieve inzet rond de bedrijfsstructuur en de samenstelling van de Raad van Advies met ingang van 1 januari 2018 is de thematische bespreking in het verslagjaar nauwelijks aan bod gekomen en is de voorgenomen vergadering van 10 april gecancelld.

Jaarplanning Raad van Advies 2017

Datum	Thema	Trekkers
6 februari 2017	Besturen en strategische organisatie	Annemiek Wierdak-van Langenhoff, Joep van den Akker
10 april 2017	Bedrijfsvoering	Bart Jan Wulfse en Jacqueline Wièrdak (Pers.)
26 juni 2017	Collectie	Annemiek Wierdak
11 sept. 2017	Publiek	Jacqueline Wièrdak en Bart Jan Wulfse
13 november 2017	(Kwaliteits)Jaarverslag en financieel beleid	Joep van den Akker en Annemiek Wierdak-van Langenhoff

Samenstelling van het stichtingsbestuur en de Raad van Advies gedurende het verslagjaar:

- *Stichting Ammonietenhoeve:*
W.W.B. Fraaye (penningmeester), Dr. R.H.B. Fraaije (voorzitter), Dr. B.A. Fraaije, Dr. M.W. Fraaije (plaatsvervangend voorzitter) en vacature
De stichting Ammonietenhoeve is aangemerkt als een culturele ANBI instelling.
- *Raad van Advies:*
Ing. J.M.J. van den Akker (voorzitter), Mr. A.W. Wierdak-van Langenhoff (secretaris), Mr. J.C. Wièrdak, en Drs. B.J. Wulfse

Financiën

Het financiële overzicht van de stichting Ammonietenhoeve is opgenomen in de **Jaarrekening**